

Prejemniki priznanj Mestne turistične zveze

Na priložnostni slovesnosti, ki je bila 12. februarja po redni letni skupščini Mestne turistične zveze, sta predsednik in podpredsednik Alojz Šoster in Maks Klanšek, vročila društvom in posameznikom priznanja, ki so jih leti prejeli za prizadevanje in ustvarjalno delo na področju urejenosti okolja in razvoja turizma. Iz naše občine so jih na predlog skupščinskega odbora za pospeševanje turizma prejeli:

Laporje pri Turjaku – to je prijetna vas v KS Turjak, kjer so tamkajšnji krajanji z asfaltiranjem glavne dovozne poti v tem letu poskrbeli tudi za urejenost svojih dvorišč, vrtov in zunanji videz hiš.

Turistično društvo Trnovo – za vzorna prizadevanja pri varovanju kulturne in zgodovinske dediščine starega Trnovca in Krakova, za izdajo izjemnega turističnega prospekta, za številne ustvarjalne pobude pri ohranjanju kulturnega in siceršnjega utripa te prelepe stare ljubljanske soseke ter za vsestranski razvoj turističnega podmladka v tesnem sodelovanju

z uspešno osnovno šolo Trnovo.

Janez Klemenc, Rakitna 66 – za izdajo knjige »Rakitna skozi čas«, ki jo je pred meseci izdal v samozaložbi. To je pričevanje o zgodovini Rakitne, njenih ljudi, običajev in navad, opremljeno z bogatim slikovnim gradivom. Predstavlja nekakšno osebno izkaznico slehernega kraja in priložnost vsakega, ki ima Rakitno rad in se nanjo vrača.

Janez Kirn, Kamnik pod Krimom 60, lastnik gostilne »Kirn« – za dolgoletno uspešno gostinsko delo, ki se odraža v ohranjanju visoke gostinske ponudbe in razširjanju kulture tradicionalno slovenske kuhinje z visoko ravno postrežbe in prijetnega počutja gostov.

Avgust Pleško, Brezovica, Tržaška 420, lastnik gostilne »Pri Kopaču« – za ohranjanje domače in prijazne slovenske gostilne z utripom domače kuhinje in prijetnega bivanja gostov ter trajnim razvijanjem gostinske ponudbe. Čestitamo!

IZ POLHOVEGA GRADCA

V ospredju je komunala

»Ni denarja, zato bomo letos najbrž bolj malo naredili.« je pred dnevi lakonično potegnil črto pod letošnje delovne načrte in Polhovcem Gradcu predsednik tamkajšnje sveta KS Marjan Plestenjak.

V letošnje leto so Polhograjski vstopili s celim svežnjem lepih želja: želeli so asfaltirati cesto za gradom, predvsem pa so že enkrat rešili krajevne nadloge – ceste skozi Dolenjo vas proti Prosci, ki povezuje Polhograjsko dolino s horjulsko. Asfaltiranje te ceste je tudi sicer v letošnjem planu, vprašanje pa je, če se bo našlo dovolj sredstev. Pograjci bi bili vsekakor zadovoljni, če bi dobili asfalt vsaj skozi Dolenjo vas.

Na cesti Polhov Gradec – Črni vrh je zdaj asfaltiranih prvih 200 metrov ceste (od Mačkovega grabna). Pričakujejo, da se bo letos nadaljevalo asfaltiranje naprej od Mačkovega grabna do Petačevega grabna, kjer je cesta najslabša. Zemeljska dela na tem odseku so v glavnem že končana.

V letošnjem planu je bila prav tako tudi gradnja vodovoda do Praproč, toda kaže, da iz tega ne bo nič, če se ne bodo krajanji tudi sami organizirali.

Graščina dobiva lepšo podobo

Čeprav bolj po polzevo, se pri obnovi stare polhograjske graščine vendarle premika. Kot nam je povedal Marjan Plestenjak, so končana groba dela pri urejanju prostorov: vgrajena so nova okna, v prvem in drugem nadstropju je končana električna napeljava, tudi stene so že na fino ometane, medtem ko naj bi pritiščje začeli obnavljati spomladi. Letos naj bi uredili tudi celotno fasado. Dela so se nekoliko zavlekla zavoljo arheoloških raziskav, ki so jih opravljali lani. Zdaj je menda že povsem jasno poreklo gradu, pa tudi način, kako je grad nastajal.

Tudi grajski park bodo skušali urediti v starem izvirnem stilu. Že spomladi naj bi v njem zasadili 2000 sadik pušpana, poskusili pa bodo obnoviti tudi obzidje, ribnik in poti, ki prepredajo park. Ni pa še jasno, kaj bo z grajskim izvornim na samem robu graščinskega kompleksa, saj je še vedno v zasebnih rokah.

Načrtov ne manjka

V svežnju delovnih načrtov, ki naj bi se jih lotili letos, Pograjci postavljajo v ospredju tudi obnovo fasade in dotrajane električne napeljave v zadržnem domu (dvorano so že uredili), radi bi uredili tudi odvodnjavanje zamočvirjenih zemljišč (tu je vse odvisno od Zemljiške skupnosti, če bo imela denar), poskusili pa bodo tudi

predstaviti kraj na kakem turističnem sejmu in se po tej plati še tesneje povezati z bližnjim Črnim vrhom. Kar najbolj resno pa razmišljajo tudi o tem, kako pospešiti razvoj hribovskih kmetij, saj so prav te zlate rezerve hrane ne samo za Polhograjsko dolino, ampak tudi za samo Ljubljano.

B. VRHOVEC

Na malem Severjevem griču nad samim središčem Polhovca Gradca se spet dviga mogočni, 14 metrov visoki leseni križ, ki je nekoč že stal tam gori. Tokrat so ga Pograjci postavili na pobudo rojaka Francija Škofa. Pod križem bodo, kot pravijo, namestili tudi betonski podstavci, tako da si bo lahko kdo pod njim tudi odpohal.

B. V.

Hrušovljani nočejo elektrofilskega pepela

Krajanji Hruševca pri Dobrovi so imeli vse do nedavno svojo vasico za svojevrstni urbani in naravni dragulj, saj nimajo blizu nobene nadležne industrije, do ljubljanskega mestnega vrveža in slabega zraka pa je tudi tako daleč, da nima nanje nobenega vpliva.

Prav zato je med krajanji toliko bolj zavrelo, ko se je v dolinici pri prvih hišah, le streljaj od Gradaščice, začel pojavljati strupen elektrofilski pepel, ki ga iz ljubljanske Toplarne tjakaj dovažajo eden od domačinov. Z njim naj bi namreč zasul zemljišče in ga splaniral.

»Očitno se človek ne zaveda odgovornosti svojega početja in škodljivosti materiala, ki ga dovažajo semkaj,« se jezijo krajanji Hruševca, ki so sestavili že cel seznam posledic, ki jih utegne imeti pepel na ljudi in okolje. Jezni Hrušovljani so poklicali inšpekcijo ljubljanske MUIS in opozorili občino ter zelene, toda do zdaj, kot pravijo, ni kaj prida zaleglo. Dosegli so le to, da je krajan po nalogu

inšpekcije ustavil dovoz strupenega materiala.

»Deponijo bi bilo treba prekriti vsaj s pol metra debelo plastjo zemlje. Bojimo se, da bo strupeni pepel prišel v podtalnico, saj se, kot je znano, izpira v globino. Lasnik bi moral dovažati izključno moker material, kajti suh je še najbolj radioaktiven,« nam je povedal eden od prizadetih krajanov.

Na deponiji so bile opravljene meritve, toda za kakšne radioaktivne elemente gre in kaj utegne vse povzročiti, tega Hrušovljanom ni povedal nihče. Lahko le sklepajo iz poročil o drugih podobnih deponijah. Po trditvah nekaterih strokovnjakov, radioaktivnost elektrofilskega pepela ni zaskrbljujoča, ni pa še pojasnjeno, od kot rakasta obolenja in celo smrti delavcev, ki so imeli opravka s tem materialom. Bo moralo tudi na Hruševju vsaj nekaj ljudi zboleti za rakom ali pa celo umreti, da se bo kdo zganil?

BRANKO VRHOVEC

K cestni zapor ni bilo predstavnikov občinskih, mestnih in republiških cestnih oblasti. Kaj bodo morali Rakičani še storiti, da bodo dobili obljubljenih 7 kilometrov asfalta do Preserja?

24-URNA PROTESTNA ZAPORA

Rakičani hočejo asfalt

Potem ko so krajanji Rakitne cela desetletja poslušali le obljube o boljši cesti proti Preserju, jim je zadnjo soboto v letošnjem februarju prekipelo. Kaka dva kilometra pred Rakitno so postavili 24-urno protestno zaporo ceste, ki naj bi opomnila odgovorne na dane obljube.

»Trikrat so bili že izdelani izvedbeni projekti, narejena pa še vedno ni nič. Vsako leto znova dobivamo le obljube, da bo cesta šla v realizacijo, rezultatov pa ni od nikoder. Zelo smo nezadovoljni z operativnim delom občine. Očitno ni interesa, da bi se rešil ta problem. Ta cesta sem gor na Rakitno ni isto, kot kaka druga cesta med dvema krajema kje v dolini. Ni pomembna le za nas, ampak tudi za samo Ljubljano, kajti Rakitna so pljuča Ljubljane. Na stotisoče kubikov lesa je že bilo speljanih po tej cesti, zato bi morala biti že najmanj desetkrat asfaltirana. Imamo zbrana že vsa potrebna soglasja za brezplačno oddajo zemljišč za gradnjo ceste, toda gradnje se ne loti nihče. Do tega ukrepa je moralo priti. To je le prva protestna zapora ceste. Če ne bo ustreznih reakcij, bomo z zaporo nadaljevali in še stopnjevali s pritiskom. Zaporo bomo razširili makar na cel vikend, če se to ne bo zaleglo, pa bomo šli pred skupščino!« je bil

odločen eden od organizatorjev protestne zapore, ki pa ni hotel biti imenovan.

Rakičani to pot mislijo resno. To so jasno zapisali tudi na protestnih lepkih, ki so bili oveseni po traktorjih na cesti: »Hočemo asfalt, ne obljube!« »Čakamo že 40 let!« »To je cesta sramote!« in podobno.

Mlada tajnica KS Rakitna Nataša Erzen, ki si tudi razvoja turizma v kraju ne zna več predstavljati brez asfalta, pa se je spraševala:

»Le kje je denar, ki ga odvajajo vikendaši za viško občino? Koliko ga dobi Rakitna?«

Ogorčen je bil tudi domačin Dominik Bezeg, ki je brez ovinkov dejal:

»To je velika sramota za občino, da takole zavlačuje z gradnjo ceste že celih štirideset let. Rakitna je vendar pomemben turistični kraj, tako poleti kot pozimi. Če ta protestna zapora ne bo zalegla, bomo z zaporami odločno nadaljevali.«

Koliko je zalegel protest Rakičanov, v tem trenutku še ni jasno. Vsekakor pa so tokrat odločni, da gredo do konca.

BRANKO VRHOVEC

PREDSTAVLJAMO VAM NAŠ KRAJ:

VELIKE LAŠČE

Zadnji vedno dobijo najmanj

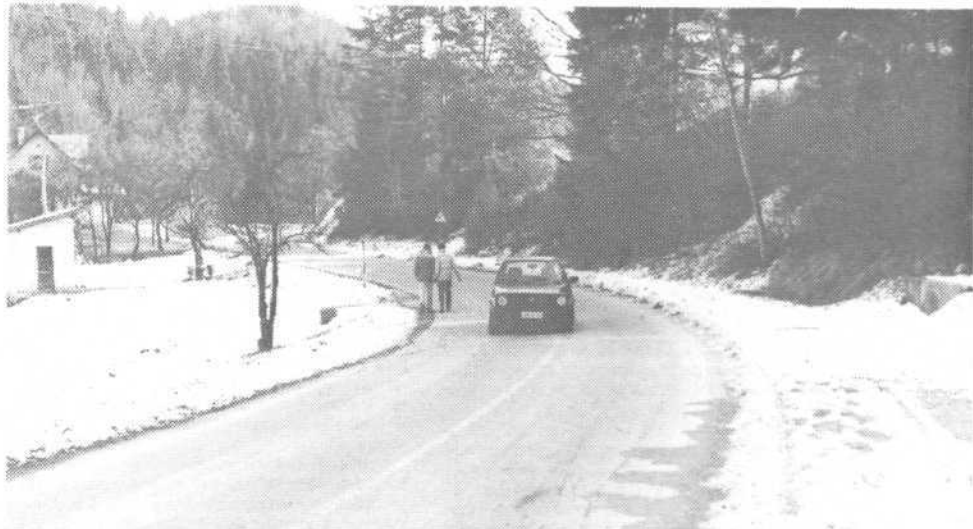
»Smo zadnja krajevna skupnost v viški občini, zato smo najbolj odrinjeni, vsega dobimo najmanj,« se radi pritožujejo Laščani, češ da pri njih ostaja le drobiž iz občinskega mošnjčka, medtem ko drugi, večji denarci, gredo drugam.

Prislek, ki ga zanese na velikolaška brezpotja, lahko razume njihov gnev. Ceste, tako komunalne, kot lokalne, so povečini v obupnem stanju. Ljudje pa pijejo vodo, ki je na meji užitenosti.

»Pitna voda je zdaj naš največji problem,« nas je opozoril predsednik skupščine KS Velike Lašče Manfred Deterding, ki krajevne nadloge razvršča kar po stopnjah problematičnosti. »Na območju naše krajevne skupnosti imamo sicer kar sedem vodovodov, toda prav v vseh je voda oporečna, kajti pojavljajo se številne okvare na vodih, ker je bilo celotno omrežje zgrajeno bolj na ho-ruk. Precej denarja, ki ga dobimo od vodarine, gre zdaj za vzdrževanje vodovodnih omrežij, da sploh še normalno delujejo.

V KS si vsekakor želimo, da bi bili povezani z enim samim centralnim vodovodom, ki bi nas oskrboval z zdravim, pitno vodo. V ta namem smo že predlani v Podstrmecu izkopali dve globinski vrtini, kjer naj bi bilo novo zajetje. Analiza vode iz teh vrtin je pokazala, da je voda tam tako biološko, kot kemično neoporečna, pa tudi ni bojazni, da bi je zmanjkalo. Idejni projekti za ta novi vodovod so že naročeni. Ukvarjamo pa se tudi z mislijo, da bi po nekakšen modularnem sistemu združili tudi vodovode posameznih krajevnih skupnosti.«

V lanskem letu so na največjem vodovodu Velike Lašče-Uzmanji že zamenjali nekaj cevi (na glavnem vodu), in sicer v dolžini 650 metrov. Letos naj bi zamenjali še nadaljnjih 350 metrov cevi. Ta vodovod jim, kot pravijo, povzroča še največ preglavic. Nekaj denarja za to obnovo so dali sami krajanji, del sredstev pa so dobili od Mestnega sekretariata za komunalno gospodarstvo, Promet in zveze.

Medkrajevne ceste le počasi dobivajo asfalt

SPOROČILA ZA MESEC MAREC

Iz Vnanjih Goric

4. vaški praznik se bliža vrhuncu
 - Duhovno prenavo - misijon (7. do 15. marec) bo vodil P. Tomaž Podobnik
 - Ekološki teden (16. do 21. marec) da bomo popestrili tudi s pogovori o varovanju in izboljšanju pogojev preživetja. Seveda z namenom, da se izboljša stanje tudi v praksi.
 22. marec ob 15. uri pa bomo balonarjem in ostalim gostom s skupnimi moči predstavili Gršakovo družino.
 Sodelovali bodo tudi mladi modelarji, kolektori ter Aero klub Brezovica s svojimi letali. Tečajnice in tečajniki smo si omislili skupno akcijo, koristno za vse - družinski-vaški izlet v toplice ...

- Drugi fizičarjev bilten je prinesel v vsako hišo razpored ulic in bogate izkušnje tajnice KS. Tretja številka pa je posvečena družini kot vrednosti - temelju družbe.

Iz Brezovice

- Na pobudo SLS so se v galeriji Trobec srečali predstavniki krajevnih skupnosti Brezovice, Notranjih Goric in Vnanjih Goric. Pogovarjali smo se o vaških praznikih in novih oblikah sodelovanja in organiziranja.
 - Duhovno prenavo - misijon (7. do 15. marca) bo na Brezovici vodil P. Lojze Markelj.
 - Prvi del 4. vaškega praznika (22. marca ob 14. uri) bo posvečen družini Trobec, ki je kapital vložila v naše korenine - obnovo kulturne dediščine in s tem dala zgled vsem tistim, ki kapital - talente zakopavamo doma ali v tujini.
 - Župnijska karitas je dobila sredstva tudi iz Italije. Pokličite št. 653-931.
 Na 4. vaški praznik so vabljeni predstavniki vseh strank republiškega nivoja in drugi ugledni gostje ...

DRAGO STANOVNIK

Gasilski občni zbor v Preserju

Leto je naokoli in tudi po gasilskih domovih so se začeli občni zbori. V preteklem letu je bilo veliko narejenega prav v teh primernih vaških gasilskih domovih. Bil je čas vojne in gasilska društva so se aktivno vključila v obrambo domovine. Tako je bilo tudi v Preserju. Skozi ves čas vojne smo dežurali kljub poletnemu delu. Očistili vse vaške vodnjake in natočili novo pitno vodo. Stari in mladi so bili pri tem delu aktivni. Tudi sama organizacija je bila zglebna.
 Tudi popravila gasilskega doma potekajo zglebno. Kmetje darujejo les in ostalo, drugi pa opravijo vse, večinoma prostovoljno. Čeprav je vsak kaj majhna pa imamo tudi precej podmladka, ki aktivno sodeluje na tekmovanjih. Rezultati so

dokaj dobri. Izpeljali smo tudi nekatera tekmovanja gasilcev na občinski ravni, ki so bila lepo obiskana in tudi zglebno organizirana. V sosednji vasi pa je bil na obisku tudi rdeči petelin kjer smo pomagali pri gašenju.
 Gasilski občni zbor so pozdravili tudi predstavniki občine in krajevne skupnosti.
 Tukaj bi se še enkrat zahvalil vsem gasilcem za požrtvovalno delo, predvsem pa predsedniku društva g. Petroviču, ter g. Reparju in g. Stražišarju za operativno delo z mladimi. Društvo pa obilo uspeha v tem letu in čim manj rdečih petelinov z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

JANEZ REMŠKAR

Prednost cesti Prilesje-Lužarji

Ceste so najbolj žalostni kontrast med velikolaškimi vasi in okoliškimi naselji, ki pripadajo sosednjim občinam. Tako občina Cerknica, kot Ribnica in Grosuplje so »pripeljale« asfalt vse do njihovih meja, medtem ko se velikolaško območje, ki ždi na samem robu viške občine, še vedno otepa z makadamom. Kot nam je povedal predsednik sveta KS Velike Lašče Alojz Dolšina, imajo v prioriteten planu obnove še zlasti kakih 12 kilometrov dolgo lokalko Prilesje-Lužarji, ki povezujejo kar tri občine, hkrati pa je tudi dobra povezava Velikih Lašč in okolice z Notranjsko. Cesto naj bi obnavljali po etapah, prvi del pa bodo skušali sanirati že letos. Za siromašno krajevno skupnost je cesta kajpak prevelik zalogaj, zato jim pomaga tudi MSKGPZ. Manfred Deterding pravi o tem:
 »V prioriteti je zdaj kaka 2 kilometra dolgi odsek Mala Slevnica-Karlovica. Tega bomo skušali urediti že drugo leto. Potem nam bosta ostala samo še odseka Prilesje-Dvorska vas in Karlovica-Lužarji (del ceste v Dvorski vasi in Mali Slevnici, ki tvori obliko križa, je že asfaltiran, in sicer v dolžini 850 metrov). Za slednjega projekta žal še niso izdelani. Stanje celotne ceste od Prilesja do Lužarjev je naravnost katastrofalno. Cesto sicer vzdržuje Cestno podjetje Ljubljana, toda tudi ta se otepa z gmotnimi težavami. Tako daleč je že prišlo, da nam MSKGPZ daje material, s katerim vsaj za silo krpamo luknje (pomaga jim tudi kmetijska zadruga).
 Tudi cesta Knej-Karlovica, po kateri prav tako vozi šolski avtobus in teče redna avtobusna proga, je še vedno makadamska, ni pa še jasno, ali bo to lokalka ali komunalna, vsekakor se borimo, da bi jo čimpej asfaltirali.«

Med problematičnimi »komunalnkami«, odgovorni v KS Velike Lašče posebej omenjajo cesti Velike Lašče-Podsmreka-Kaplanovo (lani so to že obnovili v dolžini 400 metrov) in cesto Rašca (Samovec)-Jakičev-Ulaka. Slednja se priključuje na prejšnjo. Ob teh dveh cestah je še največ naselij, hkrati pa tudi tu vozi šolski avtobus (načrtujejo tudi prevoz šolskih otrok iz Velikih Lašč na Kaplanovo, in sicer prek Podsmreke).
 Na prepotreben asfalt pa čakajo tudi še komunalke Mramor-Velika Slevica, odsek na Škrlovcu, cesta iz Velikih Lašč na železniško postajo in pa odseki Logarji, Brankovo, Opalkovo, Stope in Male Lašče.

Novi vaški odbori veliko obetajo

Laški krajevni kronisti bodo pod zadnje časovne razdobje lahko vpisali še nekaj novih pridobitev: vasi Podsmreka, Ulaka in Strmec so dobile javno razsvetljavo, razsvetljeni sta tudi že farna cerkev v Velikih Laščah in podružnica na Veliki Slevici, medtem ko sta novi mrliški vežici v Laščah, ki bi morali biti končani že pred štirimi leti, še vedno v gradnji. Na vežicah bo potrebno postoriti še marsikaj, treba bo vgraditi še okna in vrata, položiti keramične ploščice in urediti okolje, uporabno dovoljenje pa bosta dobili šele, ko bo odstranjeno Mercatorjevo skladišče za krajevnim pokopališče.
 Kot so nam povedali odgovorni v kraju, se že jasno kažejo tudi rezultati novoformiranih vaških odborov, ki so z lastnim delom pa tudi samoprispevkom že precej pripomogli k razvoju kraja. Posebej pa so pohvalili tudi delo KUD Primož Trubar, TVD Velike Lašče in tamkajšnje planinsko, turistično in gasilsko društvo. Bodočim voznikom pa bo še kako prav prišla tudi nova avtošola, ki so jo nedavno vpeljali.

BRANKO VRHOVEC

Renaultove limuzine odslej tudi na Brezovici

Nadvse slovesno je bilo 28. februarja na Brezovici. Zbrali so se številni Brezovčani, pa gostje in vsi, ki jih združuje ime Renaulta-francoskega proizvajalca avtomobilov. Janez Pleško je tega dne postal tudi uradni agent za prodajo teh vozil. In tako se mu je uresničila dolgoletna želja, ki je svojstvena vsakemu mehaniku, da si ustvari celovito in kompleksno ponudbo. Poleg prvotne delavnice si je Janez Pleško kmalu uredil sodobni prostor za servisiranje vozil in nato še trgovino z rezervnimi deli. S podjetjem Inženiring center in njihovimi kooperanti pa je nastala ideja o ureditvi prodajnega salona. Vsemu temu je botrovalo uspešno sodelovanje s podjetjem Re-

voz in dejstvo, da že četrto stoletja servisira Renaultova vozila. Danes ima koncesijo nad Renaultovimi vozili Autocommerce in preko njega je Janez Pleško postal Renaultov agent s firmo Pleško Cars d.o.o. Prelep avtomobilski salon je od sedaj tudi na Brezovici. In kot je ob tej priložnosti dejal viškoročni župan Bogdan Bradač, se s tem tudi odpirajo lepe možnosti za dokončno izgradnjo centra Brezovice kot kraja in nenazadnje tudi kot ene izmed bodočih novih občin.
 Ob podpisu listine o prevzemu posla agenta, pa zadovoljstva ni skrival tudi predstavnik Renaulta g. Clauda Teliera, ki je zaželel novemu agentu veliko uspehov.

IZ BREZOVICE

Že letos gradnja šolskega prizidka?

Brezoviška šola ima že 14 let dvoizmenski pouk in prostorska stiska že kar utesnjuje učno delo. Brezoviški delegat je v zvezi s predvideno izgradnjo postavil na zasedanju občinske skupščine tudi delegatsko vprašanje, na katerega je odgovoril občinski sekretariat za družbene dejavnosti. V odgovoru je zapisano, da so priprave za dvofazno gradnjo prizidka stekle že leta 1990. Tako je bil

izdelan idejni načrt in usklajen z normativi, lani je bila naročena in plačana izdelava lokacijske dokumentacije. V planu za letošnje leto je predvidena izdelava projektne dokumentacije, pridobitev soglasij in če bodo na voljo proračunska sredstva tudi gradnja prve faze - razširitev garderob.

DED PRIPOVEDUJE

O ribnikih, zanimivih za mesarje!

Ribniki v Dragi pri Igu so zanimivi za ribiče, za lovce, za sprehajalce... V času mojega deda pa so bili zanimivi tudi za mesarje in gostilničarje.
KAJ SKRIVA DOLINA DRAGE ZANIMIVEGA ZA MESARJE?
 Zdaj ne veliko, pred leti pa so shranjevali meso s pomočjo ledu s teh bajerjev.
TODA LED JE NASTAJAL SAMO POZIMI IN OBSTAL SAMO PRI NIZKIH TEMPERATURAH?
 To je res, zato so led shranili v ledenicah. To težaško delo so opravljali ravno okrog svečnice, ko je najbolj mrzlo.
KDO PA JE ZNAL TO DELATI?
 Delo na zaladenem bajerju pozimi je bilo res zahtevno. Nekateri »hiše« na Dobravci, npr.: Vrantovi, Merkunovi, Reparjevi, so to znali. Se pravi, da so bajerje opazovali, že ko so začeli zamrzovati, merili so debelino ledu in led še polivali, da se je skorja debelila. Ti možje so bili pogumnejši od drugih, kar predstavljajte si kaj bi bilo če bi kdo padel v vodo.
JAZ TEGA ŽE NE BI POČEL!
 Bi bi, saj so se grel in krepčali s kuhanim vinom, za malico pa so jedli odojka, pečena v kmečki peči. Na koncu pa so bili za svoj pogum in znanje tudi dobro plačani.
KAKO SO SE DELA LOTILI?
 Z žagami lisičji rep so led razžagali na kose. S posebno »tehniko« so kos potopili v vodo in vzgon jim je pomagal, da so kos ledu lažje potegnili na kopno s kavlji. Led so nalagali na nizke sani, ne preveč visoko, da so lažje nalagali. Sani so vleki konji, kasneje tudi traktor in ledena skorja je morala biti zares trdna za tako težo. Led so tako odpeljali do

Ulčarja v ledenico. Opravljenega je bilo šele pol dela.
 Za ledenico so se primerno oblekli in čevlje ovili z zaključeno zaradi mraza in soli. Ledenica je bila velik prostor brez oken in vrat, vanjo se je prišlo z vrha. Led so prelagali s pomočjo škripca. Več delavcev je led razbijalo na manjše koščke in ga solilo, da se je sprjel. Po končanem razbijanju je nastal 83 kubičnih metrov velik kos ledu. Ledenico so pokrili z lesenim pokrovom in žagovino za izolacijo. Ko se je led topil, je šel pokrov z ledom navzdol do določene višine, kjer so leseni koli zaustavili pokrov. Meso so mesarji shranjevali v manjšem prostoru zraven ledenice in mu s tem podaljšali svežino za kakšnih 5 do 7 dni. Ko je bilo ledu že malo, so dali meso kar nanj. To se je zgodilo poleti in avgusta je ledu zmanjkalo. Potem so morali mesarji sproti klati tako žival, ki je imela približno toliko mesa, kolikor so ga prodali. Okrog leta 1955 pa so prišli k nam prvi hladilniki italijanskega proizvajalca in so olajšali shranjevanje mesa.
GOSTILNIČARJI SO VERJETNO HLADILI PIJAČO Z LEDOM?
 V gostilnah so imeli »heis kosten, kamor so včasih dali led da je bilo pivu hladno.
JE ŠE KDO KORISTIL BOGASTVO IZ BAJERJEV?
 Ali več kaj so jedli ljubljanski meščani za božič? NIMAM POJMA.
 Krape iz bajerjev. V sodih jih je žive vozil v Ljubljano na tržnico posestnik Palme. Da so jih meščani imeli na mizi ravno na božič, je bilo treba »računati s tem« že ob adventu. Takrat so namreč bajerje spraznili, krape pa preselili v poseben »fisch kvarte« v tekočo vodo, da so izgubili vonj po blatu. Bili so okusna jed, gotovo.
DED MI JE POVEDAL TUDI TO, KDO JE TISTI, KI BI MI LAHKO PRIPOVEDOVAL ZGODBE O LOKVANJIIH, ŽABAH, PTIČIH, RIBAH VSEH VRST.
 S svojim dedom, Francem Bolha, se je pogovarjal Goran Žlahtič

HOJKA VIDMAR IMA NAJBOLJ REDKO PASMO PSOV PRI NAS

Hanny in Sally sta dobri prijateljici

Mladi družinici Andreja in Hojke Vidmar z ljubljanskega Barja v zadnjem času nikakor ne more biti dolgčas. Družbo jim delata orjaški irski volčji hrtici Hanny in Sally, predstavnici pasme, ki velja, kot zatrjujejo poznavalci, za največjo pasmo psov na svetu.

Prva je prišla k hiši Vidmarjevih natanko dve leti stara psica Hanny. Sally pa je begunka, saj so jo dobili iz Osijeka. Družina, katere last je, se je kot toliko drugih na hrvaškem znašla v vrtincu vojne: oče je med gardisti na fronti, mati pa se je z otroki kot begunka umaknila v italijansko Ancono.

»Tam maja meseca 1990 sva bila z možem na poročnem potovanju po Nemčiji, pa sva v Nürnbergu sklenila, da si za spomin kupiva psa.« prijazna Hojka Vidmar, ki je zdaj že mamica, rada pove, kako so k hiši dobili psico Hanny. »Hanny ima rodovnik in je edini pes te pasme pri nas, ki je vpisan v uradnih registrih. Z možem sva psico že razstavljala na raznih mednarodnih razstavah tu

v Ljubljani, pa v Varaždinu in Lendavi, peljala pa jo bova tudi še na kako drugo razstavo, če bo le kje blizu.«

Irške volčje hrtice so nekoč uporabljali za lov na volkove in visoko divjad. Na Irskem so se menda prav s pomočjo teh psov otresli volčje nadloge. Zdaj pa je to seveda le še luksuzni pes.

Pri Burjakovih, kot tudi pravijo pri hiši Vidmarjevih, se s psicama največ ukvarja Hojka; mož Andrej, sicer gradbeni inženir, je nenehno na tesnem s časom, saj zdaj dela še magistrirj. Andrejeva mama Ivanka pa ima čez glavo dela z gospodinjstvom.

»Najtežje je, ker moram ves čas balansirati med otrokom in psoma. Toda otroci in psi gredo skupaj. Ko bo sinček malo odrasel, bomo lahko skupaj hodili na sprehode.« se že veseli prihodnjih let Hojka Vidmar in še dodaja, da bi rada kje v bližini našla kakega mesarja, kjer bi lahko redno dobivala kosti.

BRANKO VRHOVEC

Velikolaška panorana: Kulturno in zgodovinsko razgiban kraj, toda s slabo komunalno infrastrukturo